

EL MOLÍ D'EN CIVIT

■ B. BARBERÀ.

Segons Rafael Saura, que ha estat la meua principal font d'informació, aquest molí sempre ha pertangut a la seva família, és a dir, a la família dels Porres.

Situat entre el riu de Les Coves i el barranc del Bassot, tenia dues basses: la bassa del molí, arrodonida i no massa gran, i la bassa llarga, que connectava amb aquesta.

La bassa llarga, a hores d'ara, és un bancal d'ametllers, però malgrat això, encara es poden veure per on estaven les parets que és la part lleugerament encimbellada d'un bancal una mica enfonsat per allò que era el fons de la bassa. Les labors dels conreus no han pogut esborrar-ho del tot.

Des de la punta de la bassa surt la sèquia que voreja la riba dreta del riu (pujant vers Les

Coves). Al començament està tota esborrada, després roman amb un estat de conservació, jo diria que excepcional. Aquesta sèquia agafava l'aigua del molí d'en Miquel Traver, però a més a més, als llocs on el terreny ho podia permetre, rebia d'altres aportacions d'aigua directament del riu i sense la presència de cap assut. No cal dir que després d'una forta riuada aquestes canaleres, quasi sempre eren malmeses i bastides de bell nou.

Feixuc treball per fer aquesta sèquia, de vegades buidada a la mateixa pedra viva tot a frec del buc del riu, de vegades sobre arcades, encara molt ben conservades i d'una bellesa captivadora, com quan apareix salvant l'aturall de la roca Travessera. Tota la sèquia és una joia, però aquest tram val la pena anar-hi per veure'l.

D'aquest molí només es conserva en bon estat els esglaons, de gran alçària, que ens porten a la bassa on és por veure l'entrada al cup. La resta són runes envaïdes per una salvatge vegetació on predomina l'albarzer, en canvi la casa del mas resta en prou bon estat.

L'últim moliner que per ací va passar fou Jaume Sancho, avi de Vicentica L'Infante.

Després de la riuada de 1921, el Molí d'en Miquel Traver va quedar tan malmés que el seu moliner Joaquim Albella va haver de deixar-lo i se'n va fer càrrec del molí d'en Civit com arrendatari del molí i de les terres de la seva pertinença. Malgrat que hi va viure molts

anys, quan "Batiste" feie el servei militar encara hi era, el pare de "Batiste el Rull", l'esmentat Joaquim Albella, va moldre molt poc perquè el corrent del riu va minvar considerablement, i, a més a més, el salt del cup no era molt alt, era el que s'anomenava un molí curtet. Curtet i mancat d'aigua va deixar de moldre.

Després dels Rulls hi va viure Jaume del Mas d'en Godes, per cert la figura del papo que hi ha davant del mas la va plantar el seu fill Eleuteri. L'aigua per a beure la duien de la fonteta que porta el mateix nom que el molí, no és més que una clotxa d'aigua, on pot omplir-se un cànter, que brolla sota una gegantina roca despenjada del cingle Déu sap quan. Difícilment s'esgota i la gent que habitaven els voltants

se n'abastien d'ací o del pou del mas d'en Godes.

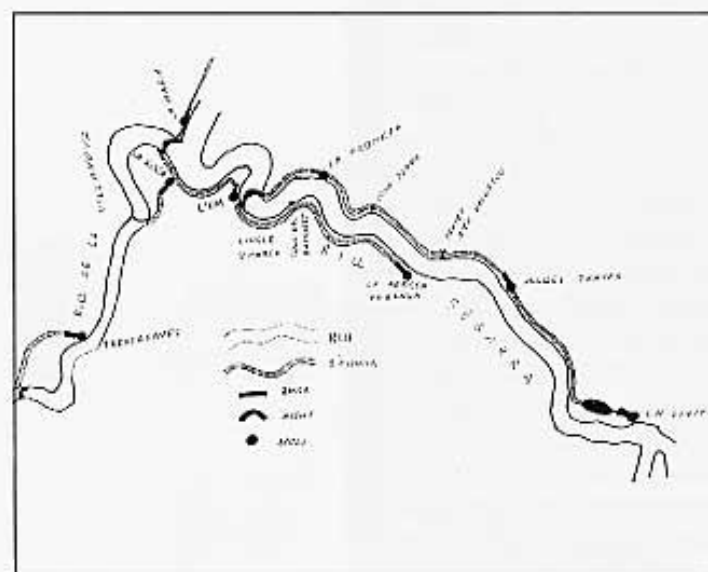
Encara se'n recorda Rafel de quan un home de la veïna localitat de Tirig els va comprar la mòla. Deia que era tot just la mòla que anava cercant: mesures, gruix, grandària, etc.

Va ésser força laboriós i feixuc treure-la del lloc on estava plaçada car la major part romana colgada de runes. Per aixecar-la vam emprar cadenes. Un cop davant del mas vam enganxar-la al carro del Quano, però el camí vers la carretera se'ns va trencar l'eix. Estàvem força encoratjats, tothom va dir (hem de treure-la siga com siga). Llavors portàrem el carro de Cento el Gavilan i a la fi aconseguírem el nostre objectiu.

Són les pauraes d'en Rafel.

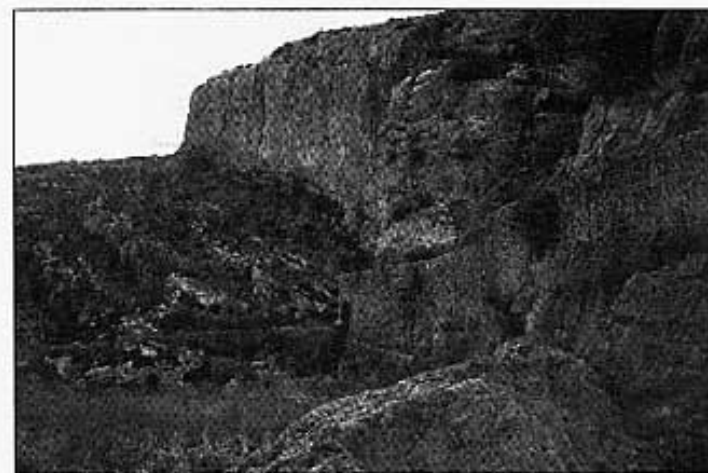
GRAONS QUE PUJEN DEL MOLÍ A LA BASSA

XARXA D'ASSUTS I SÈQUIES (primera part)

ARCADA ON LA SÈQUIA ESTÀ VIA LA ROCA TRAVESSERA

L'OBSTACLE DE LA ROCA TRAVESSERA